

Anna Veiga

Biòloga

“Veure els joves amb ganes d’aprendre, atents al que els estic explicant, no té preu”.

Anna Veiga és, entre moltes altres ocupacions, directora científica del Servei de Medicina de la Reproducció a l’Institut Universitari Quirón-Dexeus i directora del Banc de Línies Cel·lulars del Centre de Medicina Regenerativa de Barcelona. Ha rebut, també, nombroses distincions pel seu treball. Ha impartit la lliçó inaugural del curs acadèmic 2013-2014 de l’Escola de Doctorat de la UdG.

Dedicar-se a la ciència és el fruit d’una constant insatisfacció, o és a l’inrevés, la font de tota satisfacció?

Per a mi és font de gran satisfaccions, malgrat que en alguns casos l’esforç no arribi a bon port. Però com qualsevol altra dedicació té una part positiva i una altra, de negativa. El balanç crec que tira més cap a la part positiva.

Quina importància té, per a la nostra societat, la llibertat reproductiva?

Crec que en té moltíssima. El concepte de llibertat reproductiva apareix quan es comença a parlar de dur a terme una anticoncepció eficaç. En aquell moment, el que s’estava plantejant era que les dones, sobretot les dones que no volien tenir fills, poguessin decidir-se per mètodes que funcionaven, que tenien pocs efectes secundaris i molta eficàcia. Quan es fan realitat les tècniques de reproducció assistida apareix l’altre vessant d’aquesta llibertat. És a dir, la llibertat de no tenir fills i la de tenir-los quan les coses no van com haurien d’anar. Penso que hem acabat d’arrodonir una mica el cercle de l’anticoncepció i la reproducció assistida, que són els pilars de la llibertat reproductiva.

Vau introduir la reproducció assistida al nostre país. Es considera una emprenedora?

No sé si l’adjectiu és el que toca. Per a mi, un emprenedor representa algú que comença un negoci, una empresa. Ara bé, si emprenedor vol dir que un s’embolica en un projecte incert i amb ganes que tiri endavant, potser sí que ho sóc.

En els projectes, t’hi emboliques o t’hi emboliquen?

Sí esperes que els projectes et vinguin a buscar... pots esperar assegut! Tot té una anada i una tornada. Si un té un bon projecte, el que ha de fer és perseguir-lo i embolicar-s’hi. Més endavant, els projectes et vindran a buscar, però primer, tu, els has d’anar a buscar.

Heu fet docència, a més de recerca?

Sí, faig docència. Sóc professora associada a la UPF i, malgrat que no puc dedicar-li el temps que voldria, reconec que els estudiants, per a mi, constitueixen una font d’energia fantàstica. Les dues setmanes en què faig classes, perquè no és més que això, intento donar al màxim, perquè entenguin el que els explico, però, sobretot, perquè s’apassionin pel que ensenyo. Els estudiants em donen moltíssima energia, perquè veure els joves amb ganes d’aprendre, atents al que els estic explicant, no té preu.

Al nostre país, la universitat realitza la major part de la recerca. Ara, amb les retallades, la recerca se'n ressent. El que reculem, ho recuperarem?

Serà molt difícil i és el que s'hauria d'entendre. Perdre el que hem guanyat, el que hem estat fent els darrers anys serà, realment, molt dolorós. Trigarem molts anys per situar-nos al mateix lloc en què ara estem. Si parlem de biomedicina, que és l'àmbit en el qual em moc amb més facilitat, puc dir que va rebre un impuls enorme, pel que fa als recursos, coincidint amb un canvi legislatiu, que va facilitar que les coses es moguessin en un sentit diferent de com ho estaven fent. A resultes del canvi es van crear uns centres de recerca, se'ls va dotar de pressupost i, si tot s'atura, la posició que havíem arribat a obtenir, amb la injecció de recursos i d'idees, tirarà enrere i costarà molt de repescar.

Pel que fa a les oportunitats, creieu que els joves estudiants d'avui tenen les mateixes oportunitats que van tenir els de la vostra generació?

Es que ja tenen menys oportunitats! Perquè hi ha menys beques, perquè ha pujat la nota de tall per obtenir determinats ajuts... els estudiants s'hi troben! Els estudiants estan tenint dificultats per fer el seu doctorat, per participar en la feina dels seus departaments... Sí, sí, això es nota.

Ara treballem en cèl·lules pluripotents. Es tracta de trobar un tractament específic per a cada pacient?

Sí... Podem parlar de medicina personalitzada, però el concepte general és el de pensar en una teràpia cel·lular, de trasplantar cèl·lules a pacients en els quals les cèl·lules del seu cos han deixat de funcionar. Si abans el que fèiem era suplir aquesta funció mitjançant diferents tipus de drogues o de compostos per tal de resoldre el problema, en aquests moments, el nostre plantejament és el de substituir cèl·lules que no funcionen per cèl·lules que tornin a funcionar.

Pedro Alonso va dir, en la inauguració del Curs Acadèmic, que la recerca mèdica se centrava, gairebé tota, en les malalties que provocava la riquesa, i oblidava les malalties dels pobres... Sentiu que la vostra àrea d'estudi forma part de les solucions als problemes d'una societat rica?

El que hem d'intentar és posar en marxa tractaments que siguin accessibles per a tothom, que garanteixin una millor qualitat de vida. No té cap sentit fer una medicina únicament per als rics. Per tant, el que s'ha d'intentar és que aquests tractaments siguin assumibles per a un sistema públic de salut, perquè els pugui posar a l'abast de tots els que els necessitin. Pel que fa a les cèl·lules mare pluripotents, tot just hi ha dos assaigs clínics que acaben de començar, no és res que estigui en les rutines clíniques, tot just comencem, i el que hem de fer és que aquests tractaments puguin arribar a tothom. No podem imaginar teràpies que siguin accessibles, únicament, a una parcel·la de la població. Crec que això no hauria d'entrar en els plans de ningú.

En la darrera pregunta qüestionàvem la recerca en biomedicina des d'un punt de vista econòmic, també n'hi ha que el fan des del punt de vista ètic. Com contempleu els que s'oposen al que feu?

El que diria a tots els que afirmen que no han d'utilitzar-se cèl·lules mare embrionàries, perquè ha calgut destruir embrions, a tota aquesta gent, els diria, que si realment, al cap dels anys, algú de la seva família, o ells mateixos, resultessin afectats per les malalties

“No té cap sentit fer una medicina únicament per als rics”.

que es podran arribar a abordar amb els tractaments cel·lulars, si realment, si això els passés, si decidirien que no es tracten perquè les cèl·lules que els curaran han estat creades amb tècniques com aquesta. Cadascú és lliure de pensar el que vulgui i no intentaré convèncer ningú del contrari del que pensa. Tanmateix, hem d'exigir que els arguments que s'utilitzin per defensar una posició siguin sòlids i científics. No s'hi val a carregar-se la recerca en cèl·lules mare embrionàries amb tòpics o amb qüestions que no estan basades en el coneixement científic.

Ho arribarem a saber tot, de la màquina que ens fa viure?

Tot, tot, potser no. Perquè si ho sabéssim tot... què fariem, aleshores? I si, quan ho descobrim tot, hi ha coses que no ens agraden? Penso que la recerca del coneixement és el que ens mou i moltes de les coses que estem aprenent últimament ens conviden a continuar.

Encara hi ha coses que us sorprenen?

Sí, és clar. Si no hi hagués coses que ens sorprenen crec que l'esperit científic estaria acabat. És el que manté viva la flama de l'esperit científic. Si tot el que es descobris fos el que s'esperava i el que ja, més o menys, s'intuïa, no tindria cap gràcia.

